

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

10.05.2022. Nr. VID.4.1/27.18.1/6720

Uz 05.05.2022. Nr. b/n

Xxxxx XXXXXX
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests ir izskatījis Xxxxx XXXXXX, personas kods 000000-00000 (turpmāk – iesniedzējs), 2022. gada 5. maija iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums).

Iesniedzējs iesniegumā norāda šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējs strādā SIA “XXXXXXX”, reģ. Nr. 000000000. SIA “XXXXXXX” sistemātiski sūta iesniedzēju komandējumos uz Baltkrievijas Republiku. Komandējumos iesniedzējs brauc ar SIA “XXXXXXX” piederošo transportlīdzekli (automobili).

Šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā, Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes amatpersonas robežšķērsošanas brīdī liek iesniedzējam obligāti aizpildīt akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, tajā obligāti norādot automobiļa standartvertnē esošās degvielas daudzumu.

Šķērsojot Latvijas Republikas robežu Latvijas Republikas virzienā, Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes amatpersonas robežšķērsošanas brīdī liek iesniedzējam obligāti aizpildīt akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, tajā obligāti norādot automobiļa standartvertnē esošās degvielas daudzumu.

No minētajiem faktiem izrietošie konkrētie jautājumi, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma:

1. Vai, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam ir obligāti jāaizpilda akcīzes preču pārvietošanas paziņojums un ja jā, tad vai iesniedzējam akcīzes preču pārvietošanas paziņojumā obligāti jānorāda transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzumu?

2. Vai, aizpildot akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Latvijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam akcīzes preču pārvietošanas paziņojumā obligāti jānorāda transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzumu?

3. Vai akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšanas pienākums, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā, ir atkarīgs no tā, vai iesniedzējs brauc ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus) vai iesniedzējs brauc ar privāto (fiziskajai personai piederošo) transportlīdzekli privātā jautājumā?

Iesniedzēja juridiskie apsvērumi.

Ministru kabineta 2019. gada 16. jūlija noteikumu Nr. 334 “Akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība uz autoceļa izveidotajā robežšķērsošanas vietā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 334) 4. punkts noteic, ka: “Persona, kura, vadot privāto mehānisko transportlīdzekli, izceļo no Latvijas Republikas, par transportlīdzekļa standartvertnē esošo degvielu aizpilda paziņojuma A un B sadaļu, ja attiecīgā persona nākamajās septiņās dienās plāno atkārtoti ieceļot Latvijā ar to pašu transportlīdzekli un vēlas šā transportlīdzekļa standartvertnē esošajai degvielai piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem.”

No citētās Noteikumu Nr. 334 normas izriet, ka akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšana, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā, nav obligāta. Proti, akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu ir jāaizpilda tikai tām personām, kuras šķērso robežu ar privāto mehānisko transportlīdzekli un tikai tajā gadījumā, ja viņas plāno nākamajās septiņās dienās atkārtoti ieceļot Latvijā ar to pašu transportlīdzekli un vēlas šā transportlīdzekļa standartvertnē esošajai degvielai piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem. Savukārt akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšana personām, kuras šķērso robežu ar komerciālo mehānisko transportlīdzekli, vispār nav paredzēta.

Noteikumos Nr. 334 nav dota termina “komerciālais mehāniskais transportlīdzeklis” definīcija.

Komerclikuma 1. panta pirmajā daļā noteikts, ka: “Komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība).”

Komerclikuma 1. panta otrajā daļā noteikts, k: “Komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem.”

Komerclikuma 134. panta otrajā daļā noteikts, ka: “Kapitālsabiedrība ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību vai akciju sabiedrība.”

No citētām Komerclikuma normām izriet, ka automobilis, kuru komersants izmanto savā komercdarbībā, ir komerciālais mehāniskais transportlīdzeklis, Noteikumu Nr. 334 izpratnē.

No minētā savukārt izriet, ka SIA “XXXXXXX” ir komersants, bet tai piederošais automobilis ir komerciālais mehāniskais transportlīdzeklis, Noteikumu Nr. 334 izpratnē.

Noteikumu Nr. 334 2. punkts noteic, ka: “Fiziska persona (turpmāk – persona), kura ieceļo Latvijā, autoceļa robežšķērsošanas vietā aizpilda šādas paziņojuma sadaļas:

- 2.1. A sadaļu aizpilda visas personas, kuras ieceļo Latvijā;
- 2.2. B sadaļu aizpilda personas, kuras ieceļo Latvijā, vadot privāto mehānisko transportlīdzekli;
- 2.3. C sadaļu aizpilda personas, kuras ieceļo Latvijā, vadot komerciālo mehānisko transportlīdzekli.”

No citētās Noteikumu Nr. 334 normas izriet, ka akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma B sadaļu neaizpilda personas, kuras ieceļo Latvijā, vadot

komerciālo mehānisko transportlīdzekli. Savukārt akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma B sadaļa iekļauj sevī informāciju par transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzumu.

No minētā ir secināms, ka, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam nav obligāti jāaizpilda akcīzes preču pārvietošanas paziņojums. Savukārt, aizpildot akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Latvijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam akcīzes preču pārvietošanas paziņojumā nav jānorāda transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzums (nav jāaizpilda akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma B sadaļa).

Iesniedzēja paskaidrojums, kādēļ šāda uzziņa ir nepieciešama:

Šāda uzziņa iesniedzējam ir nepieciešama, lai, nākamreiz braucot kārtējā komandējumā uz Baltkrievijas Republiku ar SIA "XXXXXX" piederošo automobili, zinātu, kā pareizi aizpildīt akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu un kad iesniedzējam ir pienākums to aizpildīt.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējis iesniedzēja iesniegumā ietverto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Par komerciālo transportlīdzekli paskaidrojam.

Noteikumu Nr. 334 1.2. apakšpunktā noteikts, ka noteikumi nosaka kārtību, kādā Latvijas Republikā uz autoceļa izveidotajā robežšķērsošanas vietā (turpmāk – autoceļa robežšķērsošanas vieta) aizpilda un iesniedz akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu (turpmāk – paziņojums) (pielikums) par komerciālajā mehāniskajā transportlīdzeklī esošo degvielu, kas nepieciešama transportlīdzekļa darbības nodrošināšanai un kas ir atbrīvota no pievienotās vērtības nodokļa saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 53. panta trešo daļu un no akcīzes nodokļa saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta devīto daļu.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 53. panta trešajā daļā noteikts, ka ar nodokli neapliek preču importu, kas netiek aplikts ar muitas nodokli saskaņā ar Padomes 2009. gada 16. novembra regulu (EK) Nr. 1186/2009, ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muitas nodokļiem (kodificēta versija), izņemot šīs regulas 23. pantā minētos preču sūtījumus.

Likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta devītajā daļā noteikts, ka ar nodokli neapliek naftas produktus (degvielu), kas nodrošina tāda konkrēta komerciāla mehāniskā transportlīdzekļa darbību, kurš iebrauc Latvijas Republikas teritorijā no ārvalsts, kas nav dalībvalsts, no šā likuma 2. panta 3.¹ daļā minētajām teritorijām, no Ālandu salām vai Normandijas salām, un kas ir atbrīvoti no muitas nodokļa saskaņā ar Padomes 2009. gada 16. novembra Regulu (EK) Nr. 1186/2009, ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muitas nodokļiem (turpmāk – Regula Nr. 1186/2009).

Nemot vērā minēto, attiecībā uz terminu "komerciāls mehāniskais transportlīdzeklis" skaidrojumu ir piemērojama Regulā Nr. 1186/2009 sniegtā definīcija.

Regulas Nr. 1186/2009 107. panta 2. punkta "a" apakšpunktā ir noteikts, ka "komerciāls mehāniskais transportlīdzeklis" ir mehāniskais ceļu transportlīdzeklis (ieskaitot traktoros ar piekabēm vai bez tām), kura uzbūve un aprīkojums ir paredzēts pārvadāšanai un ļauj par atlīdzību vai bez atlīdzības pārvadāt:

- vairāk nekā deviņas personas, ieskaitot vadītāju,
- preces,

un katrs autotransporta līdzeklis, kas paredzēts kādam īpašam nolūkam, kas nav pārvadāšana.

Tādējādi iesniedzēja pieņēmums, ka Noteikumu Nr. 334 piemērošanai komerciāls mehāniskais transportlīdzeklis ir automobilis, kuru komersants izmanto savā komercdarbībā, ir kļūdains.

Par paziņojuma aizpildīšanu paskaidrojam.

Noteikumu Nr. 334 2. punktā noteikts, ka fiziska persona (turpmāk – persona), kura ieceļo Latvijas Republikā, autoceļa robežšķērsošanas vietā aizpilda šādas paziņojuma sadaļas:

- A sadaļu aizpilda visas personas, kuras ieceļo Latvijas Republikā;
- B sadaļu aizpilda personas, kuras ieceļo Latvijas Republikā, vadot privāto mehānisko transportlīdzekli;
- C sadaļu aizpilda personas, kuras ieceļo Latvijas Republikā, vadot komerciālo mehānisko transportlīdzekli.

Noteikumu Nr. 334 4. punktā noteikts, ka persona, kura, vadot privāto mehānisko transportlīdzekli, izceļo no Latvijas Republikas, par transportlīdzekļa standartvertnē esošo degvielu aizpilda paziņojuma A un B sadaļu, ja attiecīgā persona nākamajās septiņās dienās plāno atkārtoti ieceļot Latvijas Republikā ar to pašu transportlīdzekli un vēlas šā transportlīdzekļa standartvertnē esošajai degvielai piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem.

Atbilstoši minētajam paziņojuma sadaļu A aizpilda visas personas, kas ieceļo Latvijā, paziņojuma B sadaļu – privātā transportlīdzekļa vadītāji, kas ieceļo Latvijā vai izceļo no Latvijas (gadījumos nākamajās septiņās dienās plāno atkārtoti ieceļot Latvijā ar to pašu transportlīdzekli un vēlas šā transportlīdzekļa standartvertnē esošajai degvielai piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem), un paziņojuma C sadaļu – komerciālo transportlīdzekļu vadītāji.

Atbildot uz iesniedzēja iesniegumā uzdoto pirmo jautājumu, vai, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam ir obligāti jāaizpilda akcīzes preču pārvietošanas paziņojums un ja jā, tad vai iesniedzējam akcīzes preču pārvietošanas paziņojumā obligāti jānorāda transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzums, informējam.

Šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā ar komerciālo transportlīdzekli (Regulas Nr. 1186/2009 107. panta 2. punkta “a” apakšpunktā izpratnē), komerciālā transportlīdzekļa vadītājam paziņojums nav jāaizpilda.

Atbildot uz iesniedzēja iesniegumā uzdoto otro jautājumu, vai, aizpildot akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Latvijas Republikas virzienā ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), iesniedzējam akcīzes preču pārvietošanas paziņojumā obligāti jānorāda transportlīdzekļa standartvertnē esošās degvielas daudzums, informējam.

Šķērsojot Latvijas Republikas robežu, ieceļojot Latvijas Republikā, komerciālā transportlīdzekļa (Regulas Nr. 1186/2009 107. panta 2. punkta “a” apakšpunktā izpratnē) vadītājam ir jāaizpilda paziņojuma A un C sadaļa.

Atbildot uz iesniedzēja iesniegumā uzdoto trešo jautājumu, vai akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšanas pienākums, šķērsojot Latvijas Republikas robežu Baltkrievijas Republikas virzienā, ir atkarīgs no tā, vai iesniedzējs brauc ar darba devējam (uzņēmumam) piederošo transportlīdzekli darba jautājumā (pildot savus darba pienākumus), vai iesniedzējs brauc ar privāto (fiziskajai personai piederošo) transportlīdzekli privātā jautājumā, informējam.

Privātā transportlīdzekļa vadītājs, kas izceļo no Latvijas Republikas, var aizpildīt paziņojuma A un B sadaļas, ja viņš plāno nākamajās septiņās dienās ieceļot Latvijā ar to pašu transportlīdzekli un vēlas šā transportlīdzekļa standartvertnē esošajai degvielai piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem.

Tādējādi paziņojuma aizpildīšana, izceļojot no Latvijas, ir attiecināma tikai uz privāta transportlīdzekļa vadītājiem, kā arī tas nav pienākums, bet iespēja realizēt savas tiesības piemērot atbrīvojumu no muitas maksājumiem, ja persona šķērso robežu biežāk nekā reizi septiņās dienās.

Papildus informējam, ka šobrīd ir spēkā Padomes 2006. gada 18. maija Regula (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu.¹

Minētās regulas 1.h panta 1. punktā noteikts, ka ir aizliegts:

a) tieši vai netieši importēt Savienībā VII pielikumā uzskaitītos minerālproduktus, ja tie:

i) ir Baltkrievijas izcelsmes produkti; vai

ii) ir eksportēti no Baltkrievijas;

b) tieši vai netieši iegādāties VII pielikumā uzskaitītos minerālproduktus, kuri atrodas vai kuru izcelsme ir Baltkrievijā;

c) transportēt VII pielikumā uzskaitītos minerālproduktus, ja to izcelsme ir Baltkrievijā vai ja tos eksportē no Baltkrievijas uz kādu citu valsti;

d) tieši vai netieši sniegt tehnisku palīdzību, starpnieka pakalpojumus, finansējumu vai finansiālu palīdzību, tostarp atvasinātus finanšu instrumentus, kā arī apdrošināšanu un pārāpdrošināšanu, saistībā ar a), b) un c) apakšpunktā noteiktajiem aizliegumiem.

Tādēļ šobrīd ir aizliegts iegādāties Baltkrievijas Republikā un ievest Eiropas Savienības teritorijā minerālproduktus (tostarp degvielu), neatkarīgi no tā, ar kādu transportlīdzekli (privāto vai komerciālo) tie tiek ievesti.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Padomes 2009. gada 16. novembra Regulas (EK) Nr. 1186/2009, ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muitas nodokļiem 107. panta 2. punkta "a" apakšpunkts, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 53. panta trešā daļa, likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta devītā daļa, Ministru kabineta 2019. gada 16. jūlija noteikumu Nr. 334 "Akcīzes preču pārvietošanas paziņojuma aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība uz autoceļa izveidotajā robežšķērsošanas vietā" 1.2. apakšpunkts, 2. un 4. punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā, ka Valsts

¹ Sk. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02006R0765-20220413>

ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektore

I. Jaunzeme

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Jeļena Pļičko 67120831
jelena.plicko@vid.gov.lv